

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **P. S.**, zastoupený Mgr. Jiřím Kuďouskem, advokátem, se sídlem Osvoboditelů 2649, Louny, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Komenského náměstí 125, Pardubice, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 5. 2016, č. j. KrÚ 36329/2016, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice ze dne 21. 12. 2016, č. j. 50 A 6/2016 – 54,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce dne 26. 7. 2015 v rozmezí 15.30 a 16.00 hodin na místní komunikaci v obci Bylany, která vede k dvojdomku Domova sociálních služeb v Bylanech, vstoupil do vozovky a pokynem ruky dal znamení k zastavení vozidla, které řídila sociální pracovnice M. H. Po zastavení vozidla žalobce řidičku osočoval z nebezpečného stylu řízení, přičemž mimo jiné uvedl, že „jezdí jako prase“. Dne 29. 7. 2015 přibližně v 6.30 hod. před vjezdovou branou do stejného objektu žalobce nejprve povalil na zem odstavenou popelnici a poté přistoupil k pečovateli I. L. (dále jen „sociální pracovnice“

nebo „pečovatelka“), která krátce předtím k objektu dorazila a vystoupila z vozidla. Žalobce pečovatelku uchopil oběma rukama za klopky bundy v oblasti krku ve snaze si ji k sobě přitáhnout, přičemž důvodem jeho počínání byl způsob, jakým řídila auto.

[2] V záhlaví uvedeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“), zamítl Krajský soud v Hradci Králové – pobočka Pardubice (dále jen „krajský soud“) žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo změněno rozhodnutí Komise k projednávání přestupků obce Bylany (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 3. 2. 2016, č. j. Bl/115/2016, tak, že žalobce byl uznán vinným (výrok I. napadeného rozhodnutí) výše popsaným jednáním ze dne 29. 7. 2015, kterým měl naplnit znaky skutkové podstaty přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění účinném do 30. 9. 2016 (dále jen „zákon o přestupcích“), za což mu byla uložena sankce ve formě pokuty (1000 Kč; výrok II. napadeného rozhodnutí) a povinnost nahradit náklady řízení spojené s projednáváním přestupku ve výši 1000 Kč (výrok III. napadeného rozhodnutí). Naopak řízení o přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích za jednání ze dne 26. 7. 2015 bylo podle § 76 odst. 1 písm. m) zákona o přestupcích zastaveno, neboť v řízení z moci úřední vyšlo najevo, že jde o přestupek, který lze projednat jen na návrh postižené osoby, přičemž takový návrh podán nebyl (výrok IV. napadeného rozhodnutí).

[3] V odůvodnění napadeného rozsudku krajský soud uvedl, že nemá pochybnosti, že se stal skutek popsáný ve skutkové větě výroku I. napadeného rozhodnutí a že tento skutek spáchal žalobce. Jednání žalobce, který uchopil sociální pracovníci za klopky bundy oběma rukama v oblasti krku ve snaze si ji k sobě přitáhnout, považoval krajský soud za hrubé jednání, jež je způsobilé narušit občanské soužití. Proto nepřisvědčil žalobní námitce, že nebyl naplněn materiální znak přestupku (společenská škodlivost). Nejednalo se ani o nutnou obranu ve smyslu § 2 odst. 2 písm. a) zákona o přestupcích, neboť žalobce neodvracel hrozící či trvající útok na zájem chráněný zákonem. Jednání žalobce taktéž nemohlo být dle názoru krajského soudu vyhodnoceno jako zadržení ve smyslu § 76 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

[4] Dle krajského soudu nedošlo k porušení § 82 zákona o přestupcích, podle kterého v odvolacím řízení nemůže správní orgán změnit uloženou sankci v neprospěch obviněného, když z napadeného rozhodnutí je zcela zřejmé, že odvolací správní orgán sankci uloženou správním orgánem prvního stupně naopak snížil. Krajský soud nesouhlasil s názorem žalobce, že skutek ze dne 29. 7. 2015 nebyl správním orgánem prvního stupně jako přestupek posouzen, když ve výrokové části rozhodnutí bylo popsáno jak jednání žalobce ze dne 26. 7. 2015, tak jednání ze dne 29. 7. 2015, přičemž tyto skutky posoudil správní orgán prvního stupně (nesprávně, nicméně toto pochybení bylo napraveno žalovaným) jako dílčí útoky (tedy z hlediska procesního práva jako samostatné skutky) pokračujícího přestupku dle § 49 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích. Z výše uvedených důvodů krajský soud žalobu zamítl.

II. Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalovaného

pokračování

[5] Proti napadenému rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, kterou opírá o důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a tedy namítá nesprávné právní posouzení ze strany krajského soudu a nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

[6] Stěžovatel namítá, že správní orgán prvního stupně dle doslovného znění výrokové části jeho rozhodnutí shledal stěžovatele vinným spácháním přestupku, kterého se měl dopustit svým jednáním dne 26. 7. 2015. Jednání stěžovatele ze dne 29. 7. 2015 správní orgán prvního stupně v rozhodnutí sice popsal, avšak neuvedl, že by jím stěžovatel spáchal nějaký přestupek. Jednalo se proto o pouhé konstatování bez patřičné kvalifikace. Dle § 82 zákona o přestupcích nemůže správní orgán změnit uloženou sankci v neprospěch obviněného z přestupku. Žalovaný předmětné ustanovení porušil, když uznal stěžovatele vinným ze spáchání přestupku jednáním ze dne 29. 7. 2015 navzdory tomu, že správním orgánem prvního stupně za tento čin vinným shledán nebyl. Závěry krajského soudu o pokračujícím přestupku nemají oporu ve výrokové části rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

[7] Stěžovatel dále uvádí, že jeho jednání ze dne 29. 7. 2015 bylo pouhým obranným aktem nepatrné intenzity, neboť měl v úmyslu pouze zajistit osobu dle jeho názoru odpovědnou z ohrožení účastníků silničního provozu. Tímto jednáním proto nemohl naplnit intenzitu přestupku dle § 49 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích ani společenskou škodlivost jakéhokoliv jiného přestupku. Stěžovatel taktéž nesouhlasí se závěrem krajského soudu o tom, že se nemohlo jednat o nutnou obranu. Krajský soud nijak neupřesnil, na základě čeho dospěl k závěru, že sociální pracovnice ukončila jízdu a zjevně v ní nehodlala pokračovat. Závěry krajského soudu jsou z výše uvedených důvodů nezákonné a nepřezkoumatelné, a proto stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek společně s I., II. a III. výrokem napadeného rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že stěžovatel netvrdí žádné nové skutečnosti, pouze vyjadřuje nesouhlas s napadeným rozhodnutím a polemizuje s jeho závěry. Žalovaný tyto argumenty neshledává dostatečnými, trvá na svém právním názoru, který potvrdil i krajský soud, a proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti. Konstatoval, že stěžovatel je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[10] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž

by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádnou takovou neshledal.

[11] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, tedy tím, zda je napadený rozsudek srozumitelný a zda je v jeho odůvodnění uveden dostatek důvodů podporujících jeho výrok (k nepřezkoumatelnosti viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 – 130, publ. pod č. 244/2004 Sb. NSS; všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). Dle Nejvyššího správního soudu je z napadeného rozsudku jednoznačně seznatelné, jakými úvahami se krajský soud řídil a k jakým závěrům dospěl. Napadený rozsudek je tedy přezkoumatelný, o čemž ostatně svědčí i to, že s jeho závěry stěžovatel ve své kasační stížnosti bez obtíží polemizuje. Nejvyšší správní soud nezjistil ani to, že by krajský soud opomenul vypořádat některou z žalobních námitek stěžovatele.

[12] Dle § 49 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích se přestupku dopustí ten, kdo „úmyslně naruší občanské soužití vybrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním“.

[13] Stěžovatel předně namítá, že v posuzovaném případě nebyl naplněn materiální znak přestupku. Materiální znak je představován tím, že zaviněné protiprávní jednání porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a zájmy uvedené v ustanovení § 1 zákona o přestupcích. Správní orgány jsou při rozhodování povinny zkoumat vždy také otázku, zda určité jednání je přestupkem či nikoliv, jestli došlo k naplnění obou znaků přestupku, tj. znaku formálního i znaku materiálního (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2005, č. j. 7 As 18/2004 – 48). Dle Nejvyššího správního soudu není pochyb o tom, že „až teprve poté, co je zjištěno naplnění materiálního znaku přestupku, může správní orgán dojít k závěru, že konkrétním jednáním obviněného byl spáchán přestupek. Pokud naopak správní orgán na základě zjištěného skutkového stavu dospěje k závěru, že z okolností případu je zřejmé, že jednáním osoby obviněné z přestupku, jež sice nese formální znaky skutkové podstaty přestupku, nedošlo k porušení ani k ohrožení právem chráněného zájmu, má povinnost (nikoliv pouze možnost) řízení zastavit podle § 76 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 1. 2012, č. j. 5 As 106/2011 – 77). Okolnostmi, jež snižují nebezpečnost jednání pro chráněný zájem společnosti pod míru, která je typická pro běžně se vyskytující případy přestupků, mohou být zejména význam právem chráněného zájmu, který byl přestupkovým jednáním dotčen, způsob jeho provedení a jeho následky, okolnosti, za kterých byl přestupek spáchán, osoba pachatele, míra jeho zavinění a jeho pohnutka (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 12. 2016, č. j. 5 As 206/2016 – 37).

[14] Předmětem přezkumu je jednání stěžovatele, které mělo naplňovat znaky přestupku hrubého jednání dle § 49 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích. Hrubé jednání je takové jednání, které „narušuje občanské soužití takovou měrou, že podle obecného názoru a přesvědčení překračuje rámec pouhé nevhodnosti (nesprávnosti). Je třeba proto důsledně odlišit jednání hrubé a jednání jinak nevhodné (např. porušení pravidel slušnosti, zdvořilosti)“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2010, č. j. 2 As 84/2009 – 64). Krajský

pokračování

soud jednání stěžovatele (uchopení sociální pracovnice za klopy bundy oběma rukama v oblasti krku s cílem si ji k sobě přitáhnout) posoudil jako natolik závažné, že naplnilo materiální znak přestupku. Nejvyšší správní soud s tímto hodnocením souhlasí. Postup stěžovatele, tak jak je výše uveden, již vybočuje svým provedením a intenzitou z rámce běžného nevhodného chování. Uchopení ženy o několik let starší za oblečení v oblasti krku nelze považovat za pouze společensky nevhodné, ale již za zásadní zásah do osobnostní sféry dotyčné osoby, který může být spojován přímo s útokem na danou osobu, či minimálně znemožňuje nebo omezuje její volný pohyb. Následné přitažení pečovatelky pak výrazně zasáhlo do její osobní zóny. Celkové provedení zásahu stěžovatele ve spojení se slovními útoky, které popsali svědci, lze označit za hrubé jednání. Nelze ani dovodit, že by v posuzovaném případě byly přítomny okolnosti, které by snižovaly nebezpečnost stěžovatelova počínání. Z prokázaného průběhu skutku žádné takové okolnosti neplynou a stěžovatel je ani netvrdí. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že stěžovatel svým jednáním naplnil materiální znak přestupku dle § 49 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích, takže se krajský soud nesprávného právního posouzení nedopustil.

[15] Další námitka stěžovatele směřuje vůči tomu, že jej žalovaný uznal vinným ze spáchání přestupku za jednání ze dne 29. 7. 2015 navzdory tomu, že správním orgánem prvního stupně za tento čin vinným shledán nebyl, čímž mělo dojít k porušení § 82 zákona o přestupcích. Ustanovení § 82 zákona o přestupcích stanoví, že „*v odvolacím řízení nemůže správní orgán změnit uloženou sankci v neprospěch obviněného z přestupku*“. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 8. 2012, č. j. 1 As 75/2012 - 76, zdůraznil, že „*důležité pro respektování zásady zákazu změny v neprospěch je zmíněná skutečnost, že absolutní výše ukládané pokuty nemůže převýšit částku uloženou prvostupňovým správním orgánem, tedy že konkrétní výsledek řízení nemůže vyznít v neprospěch obviněného z přestupku*“. Žalovaný stěžovateli uložil pokutu ve výši 1000 Kč. Výši pokuty tak změnil ve prospěch stěžovatele, neboť správní orgán prvního stupně stěžovateli uložil pokutu ve výši 2000 Kč. Z uvedeného je patrné, že žalovaný nemohl porušit § 82 zákona o přestupcích, protože výsledná pokuta byla nižší a pro stěžovatele příznivější. Zároveň nelze ani přisvědčit názoru stěžovatele, že byl za jednání ze dne 29. 7. 2015 uznán vinným pouze žalovaným a nikoliv správním orgánem prvního stupně. Správní orgán prvního stupně ve svém rozhodnutí uvedl, že stěžovatel se dopustil pokračujícího přestupku, který měl spočívat v jednání stěžovatele ze dne 26. 7. 2015 a ze dne 29. 7. 2015. Žalovaný následně pouze změnil právní kvalifikaci jednání ze dne 26. 7. 2015 na přestupek dle § 49 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích, k jehož projednání je potřeba souhlasu postižené osoby, který nebyl dán. Zároveň dovodil, že jednání ze dne 29. 7. 2015 svou intenzitou, která byla rozebrána výše, postačuje k naplnění znaků přestupku dle § 49 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích, proto v tomto bodě není kasační stížnost důvodná [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.].

[16] V poslední námitce stěžovatel uvádí, že jeho jednání bylo pouze obranného charakteru s cílem danou osobu jako pachatele ohrožujícího ostatní účastníky silničního provozu zajistit. Jak správně uvedl krajský soud, nebyly naplněny podmínky pro uplatnění institutu nutné obrany dle § 2 odst. 2 písm. a) zákona o přestupcích, neboť stěžovatel neodvracel přímo hrozící ani trvající útok. Sociální pracovnice (jejíž jízda autem měla být předmětným útokem) auto zastavila, vystoupila z něj a měla v úmyslu vstoupit do objektu, což bylo prokázáno na základě svědeckých výpovědí. Svou jízdu ukončila a nepokračovala

v ní, proto nelze její jednání kvalifikovat jako hrozící nebo trvající útok a uvažovat o aplikaci institutu nutné obrany. Jednání stěžovatele nelze podřadit pod oprávněné zadržení ve smyslu § 76 odst. 2 trestního řádu. Z provedeného dokazování není ani náznakem patrné, že by se sociální pracovnice vůbec dopustila trestného činu. Stěžovatel nemohl mít pochyb o její totožnosti, neboť jak sám uvedl, měli mezi sebou již delší dobu spory. Stěžovatel svou činností nezajišťoval žádné důkazy a není zřejmé, že by bránil útěku pečovatelky. Nadto nedostal zákonné povinnosti předvídané § 76 odst. 2 trestního řádu, kterou je kontaktování policejního orgánu. Krajský soud a správní orgány tedy správně neshledaly u jednání stěžovatele přítomnost okolností vylučujících protiprávnost, takže i po této stránce věc správně posoudily. Krajský soud zároveň dostatečně zdůvodnil své úvahy o ukončení jízdy sociální pracovnice, proto je jeho rozhodnutí přezkoumatelné.

[17] Nejvyšší správní soud může mít pochopení pro deklarovanou příčinu nevraživosti stěžovatele vůči sociální pracovnici blízkého pečovatelského zařízení, kterou je zřejmě obava o děti, jimž podle stěžovatele může hrozit v důsledku jejího nebezpečného řízení automobilu ohrožení. V žádném případě však Nejvyšší správní soud uvedené jednání nehodlá bagatelizovat, jak to činí stěžovatel ve svých podáních. Hrubé jednání, navíc na veřejnosti, nemůže posloužit jako účinný prostředek řešení mezilidského sporu a bude třeba zvolit jiný způsob apelování na dodržování pravidel bezpečnosti na silnici, který nepřekročí společností uznávanou mez slušnosti.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud dospěl ze shora uvedených důvodů k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[19] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., tj. podle pravidla úspěchu ve věci. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšný žalovaný vznik nákladů řízení o kasační stížnosti netvrdil a ani ze spisu Nejvyššího správního soudu neplyne, že by mu nějaké náklady vznikly, proto mu právo na jejich náhradu nemohlo být přiznáno.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. července 2017

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu